

Perustuslakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle paikallisen sopimisen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle paikallisen sopimisen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 85/2024 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Nico Steiner, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Johanna Ylitesa, työ- ja elinkeinoministeriö
- professori emeritus Niklas Bruun
- professori Mikael Hidén
- apulaisprofessori Jari Murto
- professori Tuomas Ojanen
- professori Janne Salminen
- professori Kaarlo Tuori
- professori Veli-Pekka Viljanen

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- apulaisprofessori Anu Mutanen

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työsopimuslakia, merityösopimuslakia, työaikalakia, merityöaikalakia, vuosilomalakia, merimiesten vuosilomalakia, opintovapaalakia, yhteistoimintalakia, työehtosopimuslakia, työntekijöiden lähettämisestä annettua lakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2024 vp

Esitykseen sisältyy lakiehdotusten suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskeva jakso.

Lait voidaan hallituksen käsityksen mukaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että esityksestä pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työsopimuslakia, merityösopimuslakia, työehtosopimuslakia ja kahdeksaa muuta lakia.

(2) Sääntelyä ehdotetaan ensinnäkin muutettavaksi siten, että jatkossa myös työnantajakohtaisella työehtosopimuksella voi sopia toisin niistä asioista, joista nykyisin voi sopia valtakunnallisella työehtosopimuksella. Toiseksi työntekijäpuolta edustavana sopijapuolena voi ehdotuksen mukaan jatkossa olla myös valtakunnallisen työntekijäyhdistyksen jäsenyhdistys. Kolmanneksi esityksessä ehdotetaan, että jatkossa myös järjestäytymättömillä työpaikoilla saa soveltaa yleissitovan työehtosopimuksen paikalliseen sopimiseen kelpuuttavia määräyksiä.

(3) Normaalisitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopimus tehdään lähtökohtaisesti työehtosopimuksen edellyttämien sopijapuolten välillä. Jos työehtosopimuksessa edellytetään sopijapuoleksi henkilöstön puolelta luottamusmiestä ja henkilöstö on tällaisen valinnut, sopimus tehdään luottamusmiehen kanssa. Jos luottamusmiestä ei ole eikä työehtosopimuksessa ole sovittu vaihtoehtoisesta tasapuoliset sopimisedellytykset turvaavasta menettelystä, voidaan ehdotuksen mukaan tehdä paikallinen sopimus luottamusvaltuutetun kanssa. Samanlaista mallia ehdotetaan myös yleissitovan kentän osalta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että yleissitovassa kentässä niillä työntekijöillä, jotka eivät ole työehtosopimukseen sitoutuneen työntekijäyhdistyksen jäseniä, on oikeus enemmistöpäätöksin valita luottamusmiehen rinnalle luottamusvaltuutettu edustamaan heitä paikallista sopimusta koskevissa kysymyksissä.

(4) Hallituksen esityksessä ehdotetut paikallisen sopimisen mahdollisuuksia laajentavat muutokset ovat merkityksellisiä ennen muuta perustuslain 13 §:n 2 momentissa turvattun ammatillisen yhdistymisvapauden, perustuslain 15 §:n omaisuuden suojan kautta suojaa saavan sopimusvapauden ja perustuslain 18 §:n 1 momentissa julkiselle vallalle osoitetun työvoiman suojelua koskevan velvoitteen kannalta.

(5) Perustuslakivaliokunta on työsopimuslain säätämisen yhteydessä vuonna 2000 arvioinut muun muassa paikallisen sopimisen mahdollistavia säännösehdotuksia. Valiokunnan mukaan perustuslain 13 §:n 2 momentissa turvattuun ns. negatiiviseen yhdistymisvapauteen liittyen oli arvioitava, voidaanko perusoikeussuojan kannalta hyväksyä, että yhdistykseen kuulumiseen tai sen ulkopuolella olemiseen liittyisi merkittäviä epäedullisia seuraamuksia, miltä osin tilanne voi olla merkityksellinen myös perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännösten kannalta (PeVL 41/2000 vp, s. 4/I).

(6) Vuonna 2000 perustuslakivaliokunnan arvioitavana olleen työsopimuslain 13 luvun 8 §:n mukaan yleissitovaa työehtosopimusta noudattava järjestäytymätön työnantaja ei saa soveltaa sellaisia työsopimuslain säännöksistä poikkeavia työehtosopimusmääräyksiä, jotka edellyttävät

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2024 vp

paikallista sopimista. Tuolloin ehdotettua eron tekemistä työnantajien välillä perusteltiin esityksessä ennen muuta sillä seikalla, että järjestäytyneessä kentässä voidaan turvata myös paikallisella tasolla samanlainen neuvottelu- ja sopimistasapaino kuin valtakunnallisten työnantaja- ja työntekijäyhdistysten välillä vallitsee. Lisäksi luottamusmiesjärjestelmän ja muiden keinojen avulla on mahdollista varmistua työehtosopimuksen määräysten noudattamisesta. Järjestäytymättömässä kentässä ei ole samanlaista valvontajärjestelmää (PeVL 41/2000 vp, s. 4).

(7) Työntekijäin suojelun tavoitteesta lähtevien esityksen perustelujen painavuutta ja hyväksytävyyttä arvioitaessa oli perustuslakivaliokunnan mukaan toisaalta otettava huomioon, että neuvottelu- ja sopimistasapainoa paikallisella tasolla on mahdollista turvata yleissitovuuden piirissä olevien työpaikkojen osalta myös lainsäädäntöteitse. Tarkoitettua tasapainon sekä lisäksi valvonnan kannalta oli paikallistasolla merkitystä, että työsopimuslakiehdotuksen 13 luvun 3 § koskee luottamusvaltuutettua. Merkityksellisenä pidettiin myös sitä, ettei työrauhavelvoite sido järjestäytymättömän kentän työntekijöitä (PeVL 41/2000 vp, s. 4/II).

(8) Tuolloin ehdotettua eron tekemistä perusteltiin esityksessä työntekijäin suojelun tavoitteesta käsin, mitä perustetta perustuslakivaliokunta piti perustuslain 18 §:n 1 momentin lopussa oleva säännös huomioon ottaen valtiosääntöoikeudellisesti hyväksyttävänä (PeVL 41/2000 vp, s. 4/II). Valiokunta piti tuolloin ehdotettua sääntelyä mahdollisena niin perustuslain syrjintäkieltoa koskevan 6 §:n 2 momentin kuin 13 §:n 2 momentissa turvatuksi negatiivisen yhdistymisvapauden kannalta (PeVL 41/2000 vp, s. 4/II). Valiokunta ei kuitenkaan todennut, että perustuslain 18 §:n 1 momentti edellyttäisi tuolloin ehdotettua kaltaista erottelua järjestäytyneiden ja järjestäytymättömien työnantajien välillä. Valiokunta pitää selvänä, että perustuslain 18 §:n 1 momentin mukainen julkisen vallan velvoite huolehtia työvoiman suojelusta ei kiinnity työmarkkinoiden kulloiseenkin sääntelytapaan.

(9) Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että nyt ehdotettava sääntely paikallisen sopimisen mahdollistamisesta myös järjestäytymättömillä työpaikoilla kaventaa erottelua järjestäytyneiden ja järjestäytymättömien työnantajien välillä ja pienentää siten järjestäytymättömien työnantajien negatiiviseen yhdistymisvapauteen ja myös sopimusvapauteen kohdistuvaa perusoikeusrajoitusta.

(10) Nyt arvioitavassa hallituksen esityksessä on selostettu varsin laajasti ja monipuolisesti (s. 62—74) lakiehdotusten vaikutuksia. Esityksessä (s. 72) muun muassa arvioidaan, että esityksellä voi olla sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden tilanteeseen. Työehtojen muokkaaminen joustavammiksi voi esityksen mukaan joissain tapauksissa helpottaa heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä, mutta toisaalta paikallisen sopimisen lisääntyminen voi lisätä riskiä siitä, että jo valmiiksi heikossa työmarkkina-asemassa olevien asema heikentyy entisestään.

(11) Hallituksen esityksessä (s. 109) on toisaalta tehty selkoa myös siitä, miten ehdotetuilla säännöksillä pyritään turvaamaan neuvottelu- ja sopimistasapainoa yleissitovaan työehtosopimukseen perustuvassa paikallisessa sopimisessa. Paikallisessa sopimisessa olisi noudatettava työehtosopimuksen osapuolia ja menettelytapoja koskevia määräyksiä. Ehdotuksessa turvattaisiin luottamusmiehen ensisijainen oikeus edustaa työntekijöitä paikallisen sopimuksen tekemisessä. Järjestäytymättömille työntekijöille ja toiseen ammattiliittoon kuuluville työntekijöille

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2024 vp

mahdollistettaisiin kuitenkin oikeus valita luottamusvaltuutettu edustamaan heitä paikallista sopimusta koskevilla kysymyksissä. Työehtosopimuksessa edellytetyn henkilöstön edustajan puuttuessa ja jos työehtosopimuksessa ei olisi sovittu menettelytavoista tasapuolisten sopimismahdollisuuksien turvaamiseksi, tulevat sovellettaviksi lailla säädettävät neuvottelutasapainoa turvaavat vaatimukset paikalliselle sopimiselle.

(12) Merkityksellistä perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta on perustuslakivaliokunnan mielestä myös se, että luottamusvaltuutetun irtisanomissuoja vastaa voimassa olevan lain mukaan luottamusmiehen irtisanomissuojaa eikä sääntelyyn tältä osin ehdoteta muutoksia ja että työnantajan velvollisuudesta edistää luottamusvaltuutetun osaamiseen ja työpaikan toimintaympäristön tuntemukseen liittyviä valmiuksia ehdotetaan säädettäväksi. Lisäksi merkityksellistä on sääntely henkilöstön edustajan kanssa tehtävän paikallisen sopimuksen kirjallisesta muodosta ja mahdollisuudesta irtisanoa tehty paikallinen sopimus sekä työsuojeluviranomaisen toimivallan ulottuminen yleissitovaan työehtosopimukseen perustuvaan paikalliseen sopimiseen. Yleissitovan työehtosopimuksen nojalla henkilöstön edustajan kanssa tehty paikallinen sopimus on ehdotuksen mukaan toimitettava työsuojeluviranomaiselle ja toimittamisvelvollisuuden tehosteena on työsuojeluviranomaisen määräämä laiminlyöntimaksu.

(13) Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan ehdotettu sääntely paikallisen sopimisen mahdollisuuden laajentamisesta ei muodostu ongelmalliseksi perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta. Valiokunta pitää kuitenkin tarpeellisena kiinnittää vielä huomiota luottamusvaltuutettua koskevaan sääntelyyn.

(14) Työsopimuslain mukaan luottamusvaltuutettu on toissijainen luottamusmieheen nähden. Toissijaisuuden perustelu kiinnittyy hallituksen esityksen (s. 25) mukaan työntekijäin edustajien suojelua yrityksessä ja heidän toimintansa helpottamista koskevaan ILO:n yleissopimukseen nro 135. Sopimuksen 5 artiklan mukaan milloin yrityksessä on sekä ammattiyhdistysedustajia että valittuja luottamusmiehiä, on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, milloin on syytä, sen varmistamiseksi, ettei valittujen luottamusmiesten olemassaoloa käytetä heikentämään asianomaisten ammattiyhdistysten tai näiden edustajien asemaa, sekä yhteistyön edistämiseksi valittujen luottamusmiesten ja toisaalta ammattiyhdistysten ja näiden edustajien välillä kaikissa molempia ryhmiä kiinnostavissa asioissa. Hallituksen esityksessä (s. 106) viitataan asianmukaisesti siihen, että luottamusmiehen asemaa turvataan ILO:n sopimusjärjestelmässä ensisijaisena henkilöstön edustajana. Kuten hallituksen esityksessä (s. 107) on niin ikään todettu, ILO:n sopimuksessa nro 135 ja valvontakäytännössä hyväksytään myös muut ammattiliitoista erillään olevat henkilöstön valitsevat edustajat kuin luottamusmiehet. Perustuslakivaliokunnalla ei siten ole huomauttamista esityksen säätämisperusteluihin tältä osin.

(15) Jos luottamusvaltuutettu tekee henkilöstön edustajana paikallisia sopimuksia, työnantajan on työsopimuslain 13 luvun 3 §:ään lisättäväksi ehdotetun uuden 3 momentin mukaan edistettävä tämän osaamiseen ja työpaikan toimintaympäristön tuntemukseen liittyviä valmiuksia siinä määrin kuin se on tarpeen henkilöstön edustajan tehtävän hoitamiseksi. Perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta perustellumpaa olisi, että luottamusvaltuutetun osaamisen vahvistamisesta säädettäisiin nyt ehdotettua täsmällisemmin.

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2024 vp

(16) Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen vaikutusarvioon huomioon ottaen muutosten seuranta on erittäin tärkeää. Tältä osin tulisi pitää perustuslain kannalta silmällä etenkin ehdotusten vaikutuksia työntekijöiden suojelun toteutumiseen, sopimusvapauteen ja negatiiviseen yhdistymisvapauteen sekä kilpailutilanteen kehittymiseen (ks. myös PeVL 41/2000 vp, s. 5).

(17) Hallituksen esityksessä on tehty selkoa myös lakiehdotusten suhteesta oikeussuojamenetelyihin ja asioiden jakautumisesta yleisten tuomioistuinten ja työtuomioistuimen toimivaltaan. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan asioiden jakautuminen voi vaikuttaa kielteisesti yhtenäisen soveltamiskäytännön muodostumiseen (ks. myös PeVL 9/2024 vp, kappale 18).

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Helsingissä 21.11.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Heikki Vestman kok
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Teemu Keskisarja ps
jäsen Johannes Koskinen sd
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Onni Rostila ps
jäsen Paula Werning sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Markku Eestilä kok
varajäsen Ville Valkonen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2024 vp
Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Ammatillinen yhdistymisvapaus, kollektiivinen neuvotteluoikeus ja sopimusautonomia

Perustuslain 13 §:n 2 momentissa turvataan ammatillinen yhdistymisvapaus. Osana ammatillista yhdistymisvapautta on turvattu työmarkkinaosapuolten sopimusautonomia.

Uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan 5 artiklassa turvataan järjestäytymisoikeus työntekijöiden taloudellisten ja sosiaalisten etujen suojelemiseksi. Sopimuksen 6 artikla turvaa kollektiivista neuvotteluoikeutta ja vapaaehtoista neuvottelujärjestelmää työsuhteen ehtojen määrittämiseksi työehtosopimuksilla.

Ammatillinen järjestäytymisvapaus on turvattu myös muun muassa taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan yleissopimuksen 8 artiklassa sekä osana yhdistymisvapautta kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen 22 artiklassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 11 artiklassa. Ammatillista järjestäytymisvapautta suojaavat lisäksi Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimukset, kuten KP-sopimuksen 22 artiklassa ja TSS-sopimuksen 8 artiklassa viitattu yhdistymisvapautta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelua koskeva yleissopimus (nro 87). Kollektiivinen neuvotteluoikeus on mainittu erikseen useissa ihmisoikeussopimusten ammatillista järjestäytymisvapautta koskevissa määräyksissä tai sopimusmääräyksiä täsmentävässä valvontaelinten käytännössä. Ammatillinen yhdistymisvapaus, kollektiivinen neuvotteluoikeus ja oikeus tehdä työehtosopimuksia on turvattu myös Euroopan unionin perusoikeuskirjassa.

Sopimusautonomia ja luottamusvaltuutus

Esityksessä ehdotetaan lakeihin mahdollisuuksia poiketa paikallista sopimista ja henkilöstön edustusta koskevista työehtosopimusten määräyksistä, joiden mukaan paikallinen sopiminen on mahdollista luottamusmiehen kanssa. Työehtosopimuksen mahdollistama paikallinen sopimus voitaisiin työehtosopimuksen määräyksestä poiketen tehdä tietyissä tilanteissa luottamusmiehen sijaan luottamusvaltuutetun kanssa. Tämä olisi sallittua, jos luottamusmiestä ei olisi valittu tai jos yleissitovan työehtosopimuksen piirissä sellaiset työntekijät, jotka eivät ole työntekijäliiton jäseniä, olisivat valinneet luottamusvaltuutetun edustamaan heitä.

Nykyiset paikallisen sopimisen mahdollisuudet on sovittu järjestelmässä, jossa myös mahdolliset sopijaosapuolet on määriteltävä työehtosopimuksessa, eikä lain tasolla. Käytännössä esityksessä luottamusvaltuutetulle annettu asema merkitsee työehtosopimusjärjestelmän ulkopuolisen tahon ottamista osaksi sopimusjärjestelmää ja työehtosopimusten osapuolten välisen työehtosopimuksen asettamista sen ulkopuolisen tahon tulkintavallan piiriin. Tämä on selkeästi vastoin työehtosopimusosapuolten sopimusautonomian. Henkilöstön edustusta koskevan työehtosopimuksen määräyksen sivuuttaminen lailla merkitsee ilmeistä rajoitusta ammatilliseen yhdistymisvapauteen perustuvaan työehtosopimusosapuolten sopimusautonomiaan.

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2024 vp
Eriävä mielipide

Perusoikeuksien rajoitusedellytykset eivät täyty

Esitystä on siten arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta. Näihin lukeutuvat vaatimukset rajoitusperusteen hyväksyttävyydestä sekä rajoitusten välttämättömyydestä ja oikeasuhtaisuudesta. Rajoitukset eivät myöskään saa olla ristiriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Esimerkiksi Euroopan sosiaalinen peruskirja sallii siinä turvattuihin oikeuksiin vain sellaisia rajoituksia, jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa muiden yksilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi tai yleisen edun, kansallisen turvallisuuden, kansan terveyden tai moraalien suojelemiseksi.

Esityksen tavoitteena on edistää paikallisen sopimisen mahdollisuuksia. Lisäksi säätämisyjärjestysperusteluissa on eri asteisia viittauksia muun muassa työnantajan kilpailukykyyn, tuottavuuteen, työmarkkinoiden joustavuuteen sekä työpaikkojen turvaamiseen.

Ehdotetulle sääntelylle ei ole esitetty perusoikeusjärjestelmän ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kannalta hyväksyttäviä perusteita.

Tavoitteenasettelun ongelmallisuuden myötä myös ehdotusten oikeasuhtaisuuden arviointiperusta muodostuu riittämättömäksi. Myös yksilöidyt perusteet ehdotettavan sääntelyn välttämättömyydestä jäävät puuttumaan. Merkitystä on myös sillä, että esityksen mukaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen valituilla perus- ja ihmisoikeuksiin puuttuvilla keinoilla on varsin epävarmaa.

Edellä olevan perusteella säännökset, jotka mahdollistavat paikallisen sopimuksen tekemisen luottamusvaltuutetun kanssa, tulisi poistaa esityksestä. Tällaisen muutoksen tulisi olla edellytyksenä lakiehdotusten käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Työvoiman suojele, vähimmäistyöehdot ja valvonta

Ehdotusta on arvioitava myös suhteessa työvoiman suojelua koskevan julkisen vallan velvoitteeseen. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Perustuslakivaliokunta on muun muassa katsonut, että työehtosopimusten yleissitovuuden tavoitteet ovat yhdensuuntaisia tämän velvoitteen kanssa, kun yleissitovuuden avulla pyritään varmistamaan tiettyjen vähimmäisehtojen täyttyminen. (PeVL 77/2018 vp, s. 2—3, PeVL 1/2005 vp, s. 4, PeVL 41/2000 vp, s. 3) Perustuslakivaliokunta on pitänyt paikallisen sopimisen osalta hyväksyttävänä eron tekemistä järjestäytyneiden ja järjestäytymättömien työnantajien välillä sillä perusteella, että järjestäytyneessä kentässä voidaan turvata myös paikallisella tasolla samanlainen neuvottelu- ja sopimistasapaino kuin valtakunnallisten työnantaja- ja työntekijäyhdistysten välillä vallitsee. Lisäksi luottamusmiesjärjestelmän ja muiden keinojen avulla on mahdollista varmistua työehtosopimuksen määräysten noudattamisesta. Järjestäytymättömässä kentässä ei ole samanlaista valvontajärjestelmää. (PeVL 41/2000 vp, s. 4)

Paikallisen sopimisen mahdollistaminen muun kuin ammattijärjestöä edustavan henkilön kanssa on omiaan vaikuttamaan neuvottelijoiden asiantuntemukseen ja osaamiseen, sopijapuolten neu-

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2024 vp
Eriävä mielipide

vottelu- ja sopimistasapainoon sekä valvontaan. Tällä on vaikutusta työntekijöiden suojeluun, työehtojen tasoon ja erityisesti jo valmiiksi heikossa työmarkkina-asemassa olevien työntekijöiden asemaan. Kuten esityksessä todetaan, erityinen riski on sellaisten työntekijöiden kohdalla, joiden tietoisuus oikeuksistaan on heikon kielitaidon tai muun syyn takia muita vähäisempi ja joiden mahdollisuudet vaikuttaa sopimuksen sisältöön ovat siten muita heikommalla. Esityksessä työehtosopimusjärjestelmän ulkopuoliselle luottamusvaltuutetulle annettu asema on näin ollen ongelmallinen myös perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että 1., 3., 9. ja 10. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksessä vain, jos säännökset paikallisen sopimuksen tekemisestä luottamusvaltuutetun kanssa poistetaan esityksestä.

Helsingissä 21.11.2024

Johannes Yrttiaho vas